

Старият мост на река Вит при Плевен

вторник, 17 октомври 2017

Старият мост на река Вит е част от извънградската инфраструктура на град Плевен, изиграла важна роля в развитието на икономическите и търговските му връзки с други места и важна част от историята на града.

В хода на Руско-турската война 1877-1878 г. Плевен е пресечна точка в единоборството на двете воюващи империи и тук се решава понататъшния ход и изход на войната. Пет месеца продължават бойните действия за града, три кървави щурма бележат развитието на Плевенската епопея, а краят и се решава в долината на река Вит около моста на Уста Генчо.

След третия неуспешен щурм на града на 30 август/11 септември 1877 г. руското военно командване взема решение за обсада. Блокадният пръстен е дълъг около 50 км и е разделен на 6 участъка. През шестия участък, поверен на Гренадирския корпус, минава главната снабдителна и съобщителна артерия на армията на Осман паша - шосето за София с каменния мост. След сраженията при селата Горни Дъбник и Телиш през месец октомври руската гвардия прекъсва напълно тази стратегическа връзка. Остава една решителна битка за града, която ще се разиграе в началото на декември в долината на река Вит.

На 28 ноември/10 декември 1877 г. турската армия прави отчаян опит да разкъса блокадния обръч и напусне града в посока към София. Осман паша започва боя с последна и единствена надежда за успех, той няма какво да губи. Настъплението на турците е стремително и успешно, те пробиват и двете линии на руската отбрана. Но положението бързо се променя, частите на Осман паша, който е ранен в крака, са спрени и отблъснати към реката от гренадирите. Около моста се разиграва финалът на петмесечната битка за Плевен, той се споменава във всички документи, където се говори за падането на града и присъства на всички изображения на съдбоносното сражение. По него минават парламентъорите, пред моста командирът на Гренадирския корпус генерал Ганецки чака известие за обявяване на пълна и безусловна капитулация, потвърдено лично от Осман паша. Същото с нетърпение и напиреща радост очакват застаналите пред моста и по близките хълмове победители и с мъка и тъга - победените.

Мостът на р. Вит е обявен за паметник на културата с национално значение в бр. 93 на „Държавен вестник“ от 1969 г.

На хълма над моста се намира Паметникът на победата - един от 11-те еднотипни монумента, построени в първите години след освобождението по инициатива на Военното министерство на Русия с личното разпореждане на император Александър II. Те бележат местата на най-големите битки и най-значимите победи на руската армия по време на Руско-турската война. Средствата за тяхното

изграждане се отпускат от Александър II. Строителството на тези паметници е възложено на инженерните войскове части. Монументите са направени по проект на арх. Вокар и са построени в периода 1878-1881 г. пирамидални по форма, те са високи около 11 метра, изградени са от варовик и гранит, с мраморни медальони и украси на лицевата страна.

Върху паметника е отбелязано, че е издигнат в чест на трите атаки за Плевен, сраженията при Горни Дъбник и Телиш, последния бой за града и капитулацията на Осман паша.

